

De digitale- markten- verordening (DMA)

**Een korte gids
voor techuitdagers**

Wat is de DMA?

De [Digital Markets Act](#) (DMA of digitalemarktenverordening) is een verordening die door de Europese Unie is aangenomen om **mogelijkheden te creëren voor innovatie** in de Europese digitale sector. Het legt daarvoor een reeks verplichtingen op aan grote digitale platforms die bekendstaan als 'poortwachters', ten voordele van zakelijke gebruikers en consumenten.

De verplichtingen opgelegd door de DMA zijn bedoeld om:

- ▶ de drempels van toetreding en uitbreiding voor digitale 'uitdagers' te verlagen en zo **de betwistbaarheid van de markt te vergroten**. De DMA stimuleert rechtstreekse concurrentie tussen digitale platforms (concurrentie tussen platforms), bijvoorbeeld tussen verschillende zoekmachines of tussen verschillende sociale netwerken. De DMA stelt bestaande digitale platforms ook open voor concurrentie op verschillende niveaus van de waardeketen (concurrentie binnen platforms), bijvoorbeeld betere toegang voor appontwikkelaars tot besturingssystemen of appstores.
- ▶ de **billijkheid** in de respectieve rechten en plichten van poortwachters en hun gebruikers **te bevorderen**, en de waarde die in de digitale ecosystemen van poortwachters wordt gecreëerd beter te verdelen. De DMA zorgt ervoor dat gebruikers de voordelen van hun innovatie en inspanningen kunnen veiligstellen, en bevordert een evenwichtige relatie tussen de digitale

platforms en hun gebruikers. De DMA wil bijvoorbeeld dat appontwikkelaars onder eerlijke en redelijke voorwaarden toegang krijgen tot appstores, en dat ze eenvoudig hun relatie met digitale platforms kunnen beëindigen, en/of naar andere kunnen overstappen.

De DMA maakt deel uit van een uitgebreid wettelijk kader voor de digitale wereld, dat ook de [Digital Services Act](#) (DSA of digitaal dienstenverordening), de [Data Act](#) (dataverordening) en de AI Act (AI-verordening) omvat, met als doel een [Europese visie voor digitale transformatie](#) te bevorderen waarbij technologie in dienst staat van de bevolking en bijdraagt aan een open, concurrentiële, democratische en duurzame samenleving in overeenstemming met de Europese waarden en grondrechten.

De daadwerkelijke tenuitvoerlegging van de DMA is afhankelijk van de bereidheid en het vermogen van ondernemingen die platformdiensten van poortwachters gebruiken, nl. zakelijke gebruikers, om te rapporteren over de niet-naleving door poortwachters van hun verplichtingen op grond van de DMA.

Wat betekent de DMA in de praktijk?

De DMA legt een reeks verplichtingen op aan grote digitale spelers die bekendstaan als 'poortwachters'. De verplichtingen zijn van toepassing op hun zogenaamde 'kernplatformdiensten' en creëren op hun beurt een reeks mogelijkheden voor concurrenten en zakelijke gebruikers van de diensten in kwestie.

Wie zijn poortwachters?

De poortwachters zijn de grootste digitale platforms die actief zijn in Europa (en daarbuiten). De Europese Commissie wijst een platform als poortwachter aan op basis van drie cumulatieve criteria: (1) hun aanzienlijke impact op de Europese markt, (2) hun positie als belangrijke toegangspoort tot Europese gebruikers en (3) hun verankerde en bestendige positie.

Om zijn aanwijzing te vergemakkelijken wordt een platform vermoed aan deze criteria te voldoen en een platform te zijn wanneer het drie criteria vervult:

- ▶ **Financiële positie:** een jaarlijkse omzet in de EU van € 7,5 miljard of meer in elk van de laatste drie boekjaren, of een gemiddelde beurswaarde (of de overeenkomstige reële marktwaarde) van ten minste € 75 miljard in het laatste boekjaar;
- ▶ **Geografische omvang:** diensten worden in minstens 3 lidstaten verleend;
- ▶ **Aantal gebruikers:** kernplatformdienst(en) worden gebruikt door minstens 45 miljoen maandelijks actieve eindgebruikers in de EU (oftewel 10% van de Europese

bevolking) en door minstens 10.000 jaarlijks actieve zakelijke gebruikers in de EU in elk van de laatste drie boekjaren.

Het platform in kwestie kan die vermoedens over omvang echter weerleggen door aan te tonen dat zijn omvang zich niet vertaalt in macht als poortwachter omdat er alternatieve routes bestaan om Europese gebruikers te bereiken.

Omgekeerd kan de Europese Commissie na een marktonderzoek ondernemingen als poortwachters aanwijzen wanneer zijn geen enkele van deze drempels bereiken, maar toch de cumulatieve criteria vervullen namelijk het bezit van aanzienlijke marktimpact, het kwalificeren als een belangrijke poortwachter voor gebruikers en het hebben van een bestendige positie.

Wie heeft het label 'poortwachter' gekregen?

In september 2023 heeft de Europese Commissie zeven grote beheerders van digitale platforms aangewezen als poortwachters op basis van de kwantitatieve drempels: [Alphabet](#), [Amazon](#), [Apple](#), [Booking](#), [ByteDance](#), [Meta](#) en [Microsoft](#).

Wat zijn kernplatformdiensten?

De DMA reguleert bepaalde digitale diensten die gedomineerd worden door een beperkt aantal leveranciers omwille van een combinatie van kenmerken (bijv. enorme schaalvoordelen, zeer sterke netwerkeffecten, het vermogen om veel zakelijke gebruikers met veel eindgebruikers te verbinden door de veelzijdigheid van die diensten, de aanzienlijke mate waarin zowel zakelijke gebruikers als eindgebruikers van die diensten afhankelijk zijn, lock-in-effecten, de onmogelijkheid van multihoming door eindgebruikers, verticale integratie en gegevensgestuurde voordelen).

De DMA heeft **tien categorieën van dergelijke digitale diensten** geïdentificeerd die kunnen worden aangemerkt als '**Core Platforms Services**' (CPS of kernplatformdiensten) die onderworpen zijn aan een reeks verplichtingen en verboden wanneer ze worden geleverd door platforms die aangewezen zijn als poortwachter. De diensten kunnen worden ondergebracht in vier niveaus van de digitale waardeketen: infrastructuur, toegang, toepassingen ('apps') en onlineadvertenties.

Op infrastructuurniveau:

- ▶ **Besturingssysteem (OS):** "systeemsoftware die de basisfuncties van de hardware of software regelt en softwareapplicaties daarop mogelijk maakt." **Voorbeelden:** [Google Android](#), [Apple iOS](#) of [Microsoft Windows](#).

- ▶ **Cloudcomputingdiensten:** "diensten van de informatiemaatschappij die toegang bieden tot een schaalbare en flexibele pool van deelbare computerbronnen."
- ▶ **Virtuele assistent (VA):** "een software die verzoeken, taken of vragen kan verwerken, met inbegrip van die welke gebaseerd zijn op auditieve, visuele of geschreven input, gebaren of bewegingen, en die, op basis van die verzoeken, taken of vragen, toegang biedt tot andere diensten of verbonden fysieke apparaten bestuurt."

Op toegangsniveau:

- ▶ **Onlinetussenhandelsdiensten tussen bedrijven en consumenten:** «diensten van de informatiemaatschappij die (i) zakelijke gebruikers in staat stellen goederen of diensten aan te bieden aan consumenten, teneinde (ii) het initiëren van directe transacties tussen zakelijke gebruikers en consumenten te vergemakkelijken, ongeacht of de transactie uiteindelijk offline, online of helemaal niet wordt gesloten, en (iii) die diensten te verlenen aan zakelijke gebruikers, op basis van contractuele relaties tussen het platform en de zakelijke gebruiker." Daartoe behoren:
  - ◆ **Appstores:** "onlinetussenhandelsdiensten die gericht zijn op softwareapplicaties als te verstrekken product of dienst." **Voorbeelden:** [Apple App Store](#) of [Google Play Store](#);

- ◆ **Marktplaatsen:** "diensten van de informatiemaatschappij die consumenten en/of handelaren in staat stellen online te verkopen of dienstencontracten te sluiten met handelaren, hetzij op de website van de onlinemarktplaats, hetzij op de website van een handelaar die gebruikmaakt van computerdiensten die door de onlinemarktplaats worden aangeboden." **Voorbeelden:** [Amazon Marketplace](#) of [Meta Marketplace](#).

- ▶ **Webbrowsers:** "softwareapplicaties die eindgebruikers in staat stellen toegang te krijgen tot en te communiceren met webinhoud die wordt gehost op servers die verbonden zijn met netwerken zoals het internet, met inbegrip van standalone-webbrowsers en webbrowsers die zijn geïntegreerd of ingebed in software of iets soortgelijks." **Voorbeelden:** [Apple Safari](#) of [Google Chrome](#).

Op appniveau:

- ▶ **Onlinezoekmachines:** "diensten van de informatiemaatschappij die het gebruikers mogelijk maken zoekvragen in te voeren om zoekacties uit te voeren op in beginsel alle websites of alle websites in een bepaalde taal, op basis van een zoekvraag over eender welk onderwerp in de vorm van een trefwoord, een gesproken opdracht, een frase of andere input, en die resultaten in eender welk formaat oplevert met informatie over de opgevraagde inhoud." **Voorbeelden:** [Google Search](#).

► **Onlinesocialenetwerkdiensten:**

“platforms die eindgebruikers in staat stellen via meerdere apparaten met elkaar in verbinding te treden en te communiceren, inhoud te delen en andere gebruikers en inhoud te ontdekken, met name via chats, posts, video's en aanbevelingen.”

Voorbeelden: Facebook en Instagram van Meta, TikTok van ByteDance of LinkedIn van Microsoft.

- **Videoplatformdiensten:** “diensten waarbij het hoofddoel of een essentiële functionaliteit bestaat in het aanbieden van programma's en/of door gebruikers gegenereerde video's aan het algemene publiek waarvoor het platform geen redactionele verantwoordelijkheid draagt, maar de organisatie van de inhoud bepaalt.”

Voorbeelden: YouTube van Google.

► **Nummeronafhankelijke interpersoonlijke**

communicatiediensten: “diensten die rechtstreekse interpersoonlijke en interactieve uitwisseling van informatie via elektronische communicatienetwerken mogelijk maken tussen een eindig aantal personen (waarbij de personen die het initiatief nemen tot of deelnemen aan de communicatie bepalen wie de ontvanger is) en die niet verbonden zijn met openbaar toegewezen nummervoorraden.” **Voorbeelden:** WhatsApp of Facebook Messenger van Meta.

Op advertentieniveau:

- **Advertentiediensten** aangeboden door een aanbieder van een van de hierboven genoemde negen kernplatformdiensten, met inbegrip van advertentienetwerken, advertentie-uitwisselingsdiensten en advertentietussenhandelsdiensten.

Voorbeelden: Google AdX, Amazon Ad Server of Meta Audience Network.

In haar [besluiten](#) tot aanwijzing van de poortwachters heeft de Europese Commissie ook de kernplatformdiensten van de poortwachters waarop de DMA-verplichtingen van toepassing zijn vastgesteld en afgebakend.

■ Tabel 1: Kernplatformdiensten per poortwachter

	OS	Tussenhandels-dienst	Browser	Zoeken	Sociaal netwerk	Video's delen	Communi-catie-app	Advertenties
Alphabet	Android	Google Play Google Shopping Google Maps	Chrome	Google Search		YouTube		Google
Amazon		Amazon Marketplace						Amazon
Apple	iOS iPadOS	Apple Store	Safari					
Booking		Booking.com						
Byte Dance					TikTok			
Meta		Meta Marketplace			Facebook Instagram		WhatsApp Messenger	Meta
Microsoft	Window				LinkedIn			

Welke mogelijkheden biedt de DMA?

Om nieuwe mogelijkheden te creëren voor Europese zakelijke gebruikers en digitale innovatie in de EU te bevorderen, legt de DMA de aangewezen poortwachters een lijst van 'do's en don'ts' op voor hun kernplatformdiensten.

Die verplichtingen en verbodsbepalingen kunnen in vier categorieën worden ingedeeld: (i) concurrentieverstorende hefboompraktijken binnen de digitale ecosystemen van de poortwachters voorkomen, (ii) de toetredingsdrempels aan de aanbodzijde verlagen en de platforms en de gegevens van de poortwachters beschikbaar maken, (iii) toetredingsdrempels aan de vraagzijde verlagen en het voor gebruikers gemakkelijker maken om te wisselen en te multihomen, en (iv) de transparantie in de waardeketen voor onlineadvertenties vergroten.

(i) Concurrentieverstorende hefboompraktijken door poortwachters voorkomen

De eerste categorie van DMA-verplichtingen is bedoeld om te voorkomen dat poortwachters hun sterke positie op één digitale markt of inzake één dienst als hefboom gebruiken voor andere dergelijke diensten binnen hun eigen ecosystemen. In dat opzicht bevat de DMA vijf belangrijke verbodsbepalingen over diensten en gegevens:

- ▶ Poortwachters mogen **geen persoonsgegevens afkomstig van hun kernplatformdiensten combineren met gegevens afkomstig van hun andere diensten** of van derden, tenzij de eindgebruiker een specifieke keuze heeft gekregen en aan de poortwachter op een zinvolle manier toestemming heeft gegeven (*art. 5, lid 2*).
- ▶ Poortwachters mogen **aangeduide kernplatformdiensten niet met elkaar bundelen**, zoals een besturingssysteem bundelen met een appstore of een zoekmachine (*art. 5, lid 8*).

- ▶ Poortwachters mogen **hun aangeduide kernplatformdiensten niet bundelen met hun identificatiediensten, browser-engines of betalingsdiensten**, bijvoorbeeld door de gebruiker van een besturingssysteem of een appstore te dwingen om de identificatiedienst van de poortwachter te gebruiken (*art. 5, lid 7*).
  - ▶ Poortwachters mogen hun eigen producten en diensten **geen gunstigere behandeling geven** dan concurrerende producten en diensten van derden (*art. 6, lid 5*).
  - ▶ Poortwachters mogen in concurrentie met zakelijke gebruikers geen gegevens gebruiken die niet openbaar beschikbaar zijn en gegenereerd of verstrekt zijn door die zakelijke gebruikers of hun klanten wanneer zij gebruikmaken van de kernplatformdiensten van de poortwachters (*art. 6, lid 2*).
- ## (ii) Platforms en gegevens van poortwachters beschikbaar maken
- De tweede categorie van DMA-verplichtingen is erop gericht om de platformen van de poortwachters zodanig beschikbaar te maken dat nieuwe innovatieve appontwikkelaars en platforms ze kunnen gebruiken om hun eigen producten uit te rollen. In dat opzicht bevat de DMA vier belangrijke verplichtingen:
- ▶ Poortwachters zijn verplicht om **sideloaden toe te staan**, evenals het gebruik van apps van derden en appstores die gebruikmaken van of samenwerken met hun besturingssysteem. Die verplichting maakt het mogelijk om toegang te krijgen tot apps en appstores van derden op een andere manier dan via de kernplatformdienst van de poortwachter (*art. 6, lid 4*).
  - ▶ Poortwachters zijn verplicht om zakelijke gebruikers en aanbieders van aanvullende diensten **toegang te verlenen tot, en verticale interoperabiliteit te bieden met** dezelfde functies die zij gebruiken op hun kernplatformdienst bij het aanbieden van aanvullende diensten (*art. 6, lid 7*).
  - ▶ Poortwachters zijn verplicht om **toegang te verlenen tot hun appstores, zoekmachines en virtuele assistenten** onder eerlijke, redelijke en niet-discriminerende (FRAND) voorwaarden (*art. 6, lid 12*).
  - ▶ Poortwachters zijn verplicht om **horizontale interoperabiliteit** mogelijk te maken voor de basisfunctionaliteiten van hun communicatie-apps (*art. 7*).

Omdat gegevens een belangrijke input zijn geworden voor digitale innovatie, maakt de DMA ook de gegevens van poortwachters beschikbaar:

- ▶ Poortwachters zijn verplicht om **zakelijke gebruikers kosteloos effectieve, kwaliteitsvolle en continue realtimetoegang te bieden tot gegevens** die worden gegenereerd door of in het kader van een kernplatformdienst die wordt gebruikt door die zakelijke gebruikers en hun eindgebruikers ([art. 6, lid 10](#)).
- ▶ Poortwachters zijn verplicht om, onder eerlijke, redelijke en niet-discriminerende (FRAND) voorwaarden, elke derde aanbieder van onlinezoekmachines **toegang te verlenen tot gegevens over rangschikkingen, zoekopdrachten, kliks en weergaven in verband met zoekopdrachten** die door eindgebruikers op hun onlinezoekmachines zijn gegenereerd ([art. 6, lid 11](#)).

(iii) Gebruikers gemakkelijker laten overstappen en mobiliteit bevorderen

Toegang tot bestaande platforms en gegevens is niet genoeg om digitale innovatie mogelijk te maken; digitale pioniers hebben ook toegang nodig tot gebruikers die niet vastzitten bij bestaande poortwachters. Daarom vergroot de derde categorie van DMA-verplichtingen de mogelijkheden voor gebruikers om te wisselen tussen platforms of om te multihomen op verschillende platforms. Tegelijkertijd vergroten die verplichtingen de keuze en autonomie van Europese gebruikers. In dat opzicht bevat de DMA zeven verbodsbepalingen en verplichtingen:

- ▶ Poortwachters mogen **geen prijspariteitsclausules noch maatregelen met gelijke werking gebruiken**, en moeten zakelijke gebruikers dus toestaan om dezelfde diensten aan te bieden aan eindgebruikers tegen andere voorwaarden dan die welke worden aangeboden via de kernplatformdiensten ([art. 5, lid 3](#)).
- ▶ Poortwachters mogen **geen antisturingsclausules** gebruiken, en moeten daarom zakelijke gebruikers toestaan om aanbiedingen te promoten bij eindgebruikers die via kernplatformdiensten zijn verworven, en om contracten te sluiten met die eindgebruikers, ongeacht of ze daarvoor de kernplatformdienst van de poortwachter gebruiken ([art. 5, lid 4](#)).
- ▶ Poortwachters mogen geen **anti-disintermediatiepraktijken** toepassen. Eindgebruikers moeten via hun kernplatformdienst toegang krijgen tot inhoud, abonnementen, functies of andere artikelen door gebruik te maken van de apps van een zakelijke gebruiker, wanneer die artikelen door de eindgebruikers zijn gekocht bij de desbetreffende zakelijke gebruiker zonder een beroep te doen op de kernplatformdiensten van de poortwachter ([art. 5, lid 5](#)).
- ▶ Poortwachters zijn verplicht om **eindgebruikers in staat te stellen** vooraf geïnstalleerde apps **gemakkelijk te verwijderen** van hun kernplatformdiensten en gemakkelijk de standaardinstelling te veranderen op specifieke kernplatformdiensten, met inbegrip van het gebruik van keuzeschermen ([art. 6, lid 3](#)).

- ▶ Poortwachters mogen **geen technische beperkingen** opleggen aan het vermogen van eindgebruikers om te **wisselen** tussen verschillende apps en diensten die toegankelijk zijn met hun besturingssystemen ([art. 6, lid 6](#)).
- ▶ Poortwachters mogen **zakelijke gebruikers niet verhinderen om klacht in te dienen** over hun praktijken of kwesties aan te kaarten bij overheidsinstanties ([art. 5, lid 6](#)).
- ▶ Poortwachters mogen geen onevenredige voorwaarden of processen opleggen om kernplatformdiensten te beëindigen ([art. 6, lid 13](#)).

Gezien het belang van gegevens bepaalt de DMA ook dat:

- ▶ Poortwachters verplicht zijn om te zorgen voor de effectieve, continue en realtime **overdraagbaarheid van gegevens** die worden gegenereerd door de activiteit van een zakelijke gebruiker of zijn eindgebruiker, met name om de uitoefening van het recht op gegevensoverdracht door eindgebruikers te vergemakkelijken ([art. 6, lid 9](#)).

(iv) Onlineadvertenties transparanter maken

De laatste categorie van DMA-verplichtingen verhoogt de transparantie in de waardeketen van onlineadvertenties. Transparantie kan concurrentiebeperkende praktijken op onlineadvertentiemarkten verminderen en overheidsinstanties beter in staat stellen om dergelijke praktijken aan te pakken. De DMA legt twee belangrijke transparantieplichtingen op:

- ▶ Poortwachters zijn verplicht om onlineadverteerders en uitgevers informatie te verstrekken over de **prijs die de adverteerder betaalt en de vergoeding** die aan de uitgever wordt betaald ([art. 5, lid 9 en 10](#)).
- ▶ Poortwachters zijn verplicht om onlineadverteerders en uitgevers kosteloos toegang te geven tot hun **instrumenten voor prestatie meting** en de informatie die nodig is om hun eigen onafhankelijke verificatie van de advertentieportefeuille uit te voeren ([art. 6, lid 8](#)).

Hoe helpt de DMA zakelijke gebruikers om innovaties op de markt te brengen?

De verplichtingen opgelegd door de DMA zullen veranderingen teweegbrengen in de kernplatformdiensten van de poortwachters, wat veel kansen creëert voor zakelijke gebruikers om innovaties op de Europese digitale markten te brengen. [Bijvoorbeeld:](#)

- ▶ De verplichting tot een neutraal keuzeschermbalk vergemakkelijkt de uitrol van innovatieve browsers en zoekmachines op smartphones, tablets en pc's.
- ▶ De verplichtingen tot desintermediatie en interoperabiliteit vergemakkelijken de distributie van alternatieve appstores op Android- en Apple-smartphones of pc's van Windows.
- ▶ Door de bepalingen inzake antisturing en sideloading kunnen apps gemakkelijker worden uitgerold omdat ze minder afhankelijk zijn van de voorwaarden van de Apple- of Google-appstore.
- ▶ Het verbod op een gunstigere behandeling voor zichzelf en de verplichting om toegang te geven tot gegevens van zakelijke gebruikers vergemakkelijken de ontwikkeling van alternatieve marktplaatsen.
- ▶ De verplichting om toegang te verschaffen tot gegevens die zijn gegenereerd door klanten op het platform van een poortwachter (waaronder prestatiecijfers en gebruikersgedrag) stelt onlinebedrijven in staat om beter onderbouwde beslissingen te nemen.
- ▶ De talrijke verplichtingen inzake gegevenstoegang en -overdraagbaarheid vergemakkelijken de ontwikkeling van nieuwe op gegevens gebaseerde diensten en onlineadvertentiediensten.
- ▶ De interoperabiliteit tussen communicatie-apps maakt het gemakkelijker om nieuwe berichtendiensten te creëren.
- ▶ De browser is de toegangspoort tot het internet. Technologie-uitdagers moeten vrij hun bedrijf kunnen voeren via de toegang tot compatibele software, producten en diensten, zowel onder als tussen websites en toegang tot data wanneer er een datatekort is zoals in relatie tot IDs voor het adverteren om een gelijk speelveld te verzekeren bij concurrentie in het adverteren.

De tenuitvoerlegging van de DMA is een dynamisch proces: na verloop van tijd zullen er **meer en betere mogelijkheden ontstaan**. Tot nu toe hebben de poortwachters die in september 2023 zijn aangemerkt de wijzigingen in hun diensten gemeld in hun [nalevingsverslagen](#). Les principales modifications, présentées dans le tableau en annexe, concernent ce qui suit :

- ▶ toestemmingsmechanismen voor gebruikers om gegevens en diensten te koppelen binnen de ecosystemen van de poortwachters;
- ▶ mogelijkheden voor de ontwikkelaars van appstores en apps om gemakkelijker toegang te krijgen tot de platforms en de gebruikers van de Apple- en Android-smartphones;
- ▶ nieuwe toegangsmogelijkheden voor zakelijke gebruikers tot de gegevens die ze hebben gegenereerd op de platforms van de poortwachters;
- ▶ nieuwe keuzeschermen voor eindgebruikers om browsers en zoekmachines te kiezen;
- ▶ nieuwe mogelijkheden voor eindgebruikers om hun gegevens over te dragen buiten de ecosystemen van de poortwachter;
- ▶ nieuwe informatie voor onlineadverteerders om inzicht te krijgen in de prijs en de prestaties van hun campagnes.

Deze wijzigingen worden momenteel beoordeeld door de Europese Commissie om uit te maken zij volstaan om de betwistbaarheid en eerlijkheid te verzekeren in de Europese digitale markten. Indien de Commissie oordeelt dat de wijzigingen in kwestie niet toereikend zijn, kan zij **niet-nalevingsprocedures** opstarten. Tot hiertoe heeft zij dit gedaan tegensommige poortwachters (zoals tegen Alphabet wegens het verbod op antisturing en een gunstigere behandeling voor zichzelf, tegen Apple wegens de verplichting tot keuzevrijheid voor de gebruiker en het verbod op antisturing, tegen Meta wegens zijn nieuwe 'pay or consent'-model), en verder heeft zij een **reeks onderzoeksmaatregelen** genomen om zich te informeren over problemen waarmee zakelijke gebruikers worden geconfronteerd (bv. Amazon dat zichzelf gunstiger behandelt, en Apple dat een nieuwe tariefstructuur hanteert voor toegang tot zijn App Store).

Het is bijgevolg mogelijk dat bepaalde poortwachters hun dienstenaanbiedingen verder zullen moeten aanpassen om de DMA daadwerkelijk na te leven.

Hoe wordt de DMA toegepast en gehandhaafd?

Of de DMA daadwerkelijk kansen en innovaties in digitale markten mogelijk maakt, hangt ervan af hoe doeltreffend ze wordt toegepast en uitgevoerd. Daarom heeft de DMA een geavanceerd **nalevings- en handhavingssysteem** opgezet onder leiding van de Europese Commissie, met de steun van nationale (mededingings) autoriteiten, nationale rechtbanken, de poortwachters zelf, hun zakelijke en eindgebruikers, en het maatschappelijk middenveld.

Europese Commissie

Aangezien de DMA multinationals reguleert die over het algemeen actief zijn in alle EU-lidstaten, is de Europese Commissie de belangrijkste regelgevende instantie die belast is met de handhaving van de verordening. Ze kan **beslissen** om:

- ▶ poortwachters **aan te merken** voor kernplatformdiensten die vervolgens onderworpen zijn aan DMA-verplichtingen;
- ▶ de inhoud van DMA-verplichtingen te **specificeren** en te verduidelijken;
- ▶ de naleving van de DMA door de poortwachters nauwgezet **in het oog te houden**;
- ▶ bij een vermoeden van niet-naleving **een onderzoek te openen** tegen de betreffende poortwachter, waarover in principe binnen twaalf maanden een besluit moet worden genomen;
- ▶ **voorlopige maatregelen** op te leggen in geval van risico op ernstige en onherstelbare schade voor de gebruikers van de poortwachters;
- ▶ **nalevingsverbintenissen** van de poortwachters te accepteren;
- ▶ **niet-naleving te bestraffen** met boetes, verandering van praktijken of zelfs, in het geval van systemische schending, structurele maatregelen (bijv. afstoting of opsplitsing van activa/systemen).

Gezien de grote informatie-asymmetrie met de poortwachters, heeft de Europese Commissie **uitgebreide bevoegdheden om informatie te verzamelen**. Dat kan ze namelijk doen door verzoeken om informatie te sturen, de bewaring van

documenten te bevelen, inspecties uit te voeren in de gebouwen van poortwachters, en zakelijke en eindgebruikers van poortwachters, het maatschappelijk middenveld en klokkenluiders op vertrouwelijke wijze te horen.

Om die meervoudige en complexe taken uit te voeren, heeft de Europese Commissie een groot team van juridische, economische en technische experts samengesteld, maar ze rekent ook op de externe expertise van zakelijke (en eind)gebruikers, het maatschappelijk middenveld en de academische wereld.

Workshops van de Europese Commissie om de dialoog met gebruikers van poortwachters en deskundigen te verbeteren voor een effectieve naleving van de DMA

Om de gebruikers van de poortwachters, het maatschappelijk middenveld en de academische wereld te bereiken, heeft de Europese Commissie twee reeksen van **open workshops** georganiseerd. De eerste reeks vond plaats in 2023, in de periode dat de poortwachters hun nalevingsplannen nog aan

het opstellen waren en onderzocht de implementatiekwesties die sommige DMA-verplichtingen oproepen. In de tweede reeks, die plaatsvond in maart 2024 na de door de poortwachters aangekondigde veranderingen, werd besproken hoe doeltreffend die veranderingen waren om de doelstellingen van de DMA te bereiken.

Nationale (mededingings) autoriteiten

Nationale overheden spelen een belangrijke rol in de handhavingsinspanningen van de Europese Commissie. Zij staan immers dicht bij de lokale digitale pioniers, de hoofddoelgroep van de DMA.

De **nationale mededingingsautoriteiten** van de EU-lidstaten kunnen op verschillende manieren, afhankelijk van de nationale wetgeving, **meldingen en klachten ontvangen** van lokale innovators over mogelijke gevallen van niet-naleving van de DMA. Na een voorlopige beoordeling of een bijkomend onderzoek kan de nationale mededingingsautoriteit de relevante informatie doorgeven aan de Europese Commissie, die dan verdere stappen kan nemen. De nationale

mededingingsautoriteiten kunnen de Europese Commissie ook ondersteunen bij het toezicht op de naleving en de ondersteuning van marktonderzoeken door het uitvoeren van inspecties en verhoren of door informatie in hun bezit of verkregen van derde partijen te verzamelen en over te dragen, alsook door handhavingsacties te ondernemen die nadien worden verwezen naar de Europese Commissie voor een eindbeslissing onder de DMA.

Nationale rechtbanken

Nationale rechtbanken zijn in zekere mate bevoegd om de DMA af te dwingen en kunnen **rechtszaken tegen poortwachters** behandelen en uitspraken vellen **in geval van niet-naleving van de DMA-verplichtingen**. Dergelijke rechtszaken kunnen bijvoorbeeld worden aangespannen door een zakelijke gebruiker nadat die heeft vastgesteld dat de interoperabiliteit geboden door de poortwachters niet effectief genoeg is om de doelstellingen van de DMA te halen. Ze kunnen ook worden aangespannen door een eindgebruiker of zelfs een groep eindgebruikers in het kader van een groepsvordering. Om nationale rechters te ondersteunen bij beslissingen in mogelijk complexe zaken, kan de Europese Commissie tussenkomen in de nationale procedures door een deskundig advies (van een 'amicus curiae') voor te leggen aan de nationale rechters.

Naleving door poortwachters

Naast de overheidsinstanties spelen ook de poortwachters en hun gebruikers een belangrijke rol in de effectieve handhaving van de DMA.

Onder de DMA **hebben poortwachters de verantwoordelijkheid om aan te tonen dat ze alle verplichtingen naleven** die van toepassing zijn op hun diensten; als ze dat niet doen, kunnen ze worden onderzocht en bestraft voor niet-naleving. Het is dus in de eerste plaats de taak van de poortwachters om aan te tonen dat ze de regels naleven. Poortwachters moeten ook een **nalevingsfunctionaris** aanstellen die specifiek belast is met de toepassing van de DMA en de samenwerking met de Europese Commissie. Die nalevingsfunctionaris moet onafhankelijk zijn van de operationele functies en rechtstreeks rapporteren aan het management van de poortwachter.

Poortwachters moeten ook **jaarlijkse nalevingsverslagen** bij de Europese Commissie indienen waarin gedetailleerd wordt uitgelegd welke contractuele en technische maatregelen zijn genomen en nog worden overwogen om aan de DMA te voldoen. Daarin moeten ze ook vermelden hoe ze gebruikers hebben geraadpleegd bij de besluitvorming over die maatregelen en het toezicht op de effecten ervan. Niet-vertrouwelijke versies van die nalevingsverslagen zijn beschikbaar op de [website van de Europese Commissie](#), zodat gebruikers, het maatschappelijke middenveld en het grote publiek de naleving kunnen monitoren.

Partnerschap met zakelijke en eindgebruikers

De DMA kan niet doeltreffend worden gehandhaafd zonder het inzicht en de steun van zakelijke en eindgebruikers, want zij hebben rechtstreeks contact met de poortwachters en zijn de belangrijkste begunstigen van de DMA. Daarom creëert de DMA een **'partnerschap' tussen overheidsinstanties en bestaande of potentiële gebruikers** van de poortwachters, en wel als volgt:

- ▶ Gebruikers hebben toegang tot de niet-vertrouwelijke [nalevingsverslagen](#) van de poortwachters, zodat ze kunnen achterhalen wat er is veranderd in de relevante digitale diensten, waarom die veranderingen zijn doorgevoerd en wat de effecten daarvan zijn.
- ▶ Als een gebruiker van mening is dat een poortwachter niet voldoet aan de verplichtingen van de DMA, kan hij **dat (anoniem) aankaarten bij de Europese Commissie of een nationale mededingingsautoriteit**. De gebruiker kan ook een rechtszaak tegen de poortwachter aanspannen bij nationale rechtbanken.
- ▶ Als de Europese Commissie of een nationale autoriteit vermoedt dat de regels niet worden nageleefd, kunnen zij een onderzoek instellen en de **standpunten van klagers en andere gebruikers horen**.

- ▶ De Europese Commissie mag altijd de mening van de gebruikers horen voordat ze een beslissing neemt over de handhaving van de DMA.

Waar kunnen gebruikers klacht indienen in geval van niet-naleving, en hoe?

Bestaande of potentiële gebruikers van een kernplatformdienst van een poortwachter die een schending van een of meer DMA-verplichtingen vermoeden, kunnen op verschillende manieren actie ondernemen:

- ▶ de kwestie melden bij de Europese Commissie: EC-DMA@ec.europa.eu
- ▶ de kwestie melden of een klacht indienen bij de [national competition authority](#)
- ▶ juridische stappen ondernemen bij een nationale rechtbank.

Sancties in geval van niet-naleving

Schendingen van DMA-verplichtingen kunnen leiden tot **aanzienlijke financiële, gedragscorrigerende en structurele sancties**. Bij niet-naleving kan de Europese Commissie maatregelen opleggen:

- ▶ **geldboetes** tot 10% van de totale wereldwijde jaaromzet van de onderneming, of tot 20% in geval van herhaalde inbreuken;
- ▶ aan poortwachters die de digitalemarktenverordening systematisch overtreden, kunnen na marktonderzoek **extra maatregelen** worden opgelegd. Dergelijke corrigerende maatregelen moeten evenredig zijn. Indien nodig en als laatste redmiddel kunnen echter niet-financiële maatregelen worden opgelegd, waaronder gedragscorrigerende en structurele maatregelen zoals de afstoting van (delen van) een bedrijf.

Wanneer een (zakelijke of eind) gebruiker financieel verlies lijdt omdat een poortwachter zijn DMA-verplichtingen niet is nagekomen, kan in een nationale rechtbank bovendien een **schadevergoeding** worden geëist.

Aanvullende praktische bronnen

- ▶ DMA-website van de Europese Commissie: https://digital-markets-act.ec.europa.eu/index_en
- ▶ Besluiten van de Europese Commissie tot aanmerking van poortwachters: <https://digital-markets-act-cases.ec.europa.eu/search>
- ▶ Nalevingsverslagen van poortwachters: <https://digital-markets-act-cases.ec.europa.eu/reports/compliance-reports>
- ▶ Niet-nalevingsprocedures van de Europese Commissie: <https://digital-markets-act-cases.ec.europa.eu/search>
- ▶ Klokkenluidersinstrument van de Europese Commissie om gevallen van niet-naleving te melden: https://digital-markets-act.ec.europa.eu/whistleblower-tool_en

Bijlage: voorbeelden van hoe de naleving van de DMA veranderingen heeft teweeggebracht in digitale diensten in Europa

(gebaseerd op de oorspronkelijke nalevingsverslagen van poortwachters en onder voorbehoud van verdere beoordeling door de Europese Commissie)

	Concurrentieverstorende hefboompraktijken voorkomen	Platforms openstellen en gegevens beschikbaar maken	Gebruikers gemakkelijker laten overstappen en multihomen	Onlineadvertenties transparanter maken
Alphabet	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Nieuwe instellingen voor aanvullende toestemmingen om diensten en gegevens van Google aan elkaar te koppelen ▶ Nieuwe speciale eenheden en chips om gebruikers te helpen vergelijkingsites te vinden voor bijvoorbeeld vluchten, hotels en winkels 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Nieuwe tools voor ontwikkelaars om apps en appstores van derden te sideloaden, voor alternatieve facturering en facturering naar keuze van de gebruiker, en een programma voor externe aanbiedingen ▶ Meer transparantie over gegevens en analyses in Play en Search Console, Merchant Center, Google Analytics, Google Ads en andere dashboards en API's 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Keuzeschermen op Android-telefoons om over te stappen op een andere zoekmachine en browser ▶ Meer mogelijkheden om gegevens te delen en over te dragen met Google Takeout, het Data Transfer Initiative en de Data Portability API (API voor gegevensoverdracht) voor ontwikkelaars 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Meer gegevens voor adverteerders
Amazon		<ul style="list-style-type: none"> ▶ Nieuwe prompt om toestemming te vragen voor het delen van gegevens tussen de diensten van Amazon, of voor het gebruik van persoonsgegevens in een dienst van Amazon of derden om gepersonaliseerde advertenties te tonen ▶ Nieuwe niet-discriminerende criteria die de 'uitgelichte aanbieding' op de productdetailpagina bepalen 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Nieuwe tools voor gegevensoverdraagbaarheid 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Nieuwe prijs- en prestatiegegevens voor adverterende klanten in een speciale beveiligde gegevensomgeving (clean room)

	Platforms openstellen en gegevens beschikbaar maken	Gebruikers gemakkelijker laten overstappen en multihomen
Apple	<ul style="list-style-type: none"> ► Wijzigingen in iOS voor (i) nieuwe opties om iOS-apps vanuit alternatieve app-marktplaatsen te distribueren, (ii) nieuwe raamwerken en API's om alternatieve app-marktplaatsen te creëren, (iii) nieuwe raamwerken en API's voor alternatieve browser-engines die ontwikkelaars in staat stellen andere browser-engines dan WebKit te gebruiken voor browser-apps en apps met in-app browse-ervaringen, (iv) en een aanvraagformulier voor interoperabiliteit waar ontwikkelaars aanvullende verzoeken voor interoperabiliteit met iPhone- en iOS-hardware en softwarefuncties kunnen indienen ► Nieuwe API's waarmee ontwikkelaars NFC-technologie kunnen gebruiken in hun bank- en wallet-apps ► Veranderingen in de appstores met (i) nieuwe opties voor het gebruik van betalingsdienstaanbieders binnen de app van een ontwikkelaar om betalingen voor digitale goederen en diensten te verwerken; (ii) nieuwe opties om betalingen te verwerken via link-out, waarbij gebruikers een transactie voor digitale goederen en diensten kunnen voltooien op de externe website van de ontwikkelaar; en (iii) nieuwe tools voor businessplanning voor ontwikkelaars om de kosten te schatten en inzicht te krijgen in de statistieken die verband houden met de nieuwe zakelijke voorwaarden voor apps in de EU van Apple ► Nieuwe zakelijke voorwaarden voor iOS-apps met (i) een verlaagde commissie van 10% of 17% op transacties voor digitale goederen en diensten, (ii) een toeslag van 3% voor betalingsverwerking en (iii) een tarief voor kerntechnologie van € 0,50 voor elke eerste installatie per jaar boven een drempel van 1 miljoen 	<ul style="list-style-type: none"> ► Nieuw keuzescher in Safari om gebruikers te vragen een standaardbrowser te kiezen uit een lijst met opties ► Uitbreiding van de gegevensoverdraagbaarheid op de Data & Privacy-webpagina van Apple, waar Europese gebruikers nieuwe gegevens over hun gebruik van de App Store kunnen opvragen en exporteren naar een geautoriseerde derde partij

	Concurrentieverstorende hefboompraktijken voorkomen	Platforms openstellen en gegevens beschikbaar maken	Gebruikers gemakkelijker laten overstappen en multihomen	Onlineadvertenties transparanter maken
Byte Dance			<ul style="list-style-type: none"> ► Nieuwe Data Portability API waarmee geregistreerde ontwikkelaars toestemming kunnen vragen aan gebruikers om een kopie van hun TikTok-gegevens over te dragen in een eenmalige of herhaaldelijke overdracht ► Snellere en functionelere tool 'Download Your Data' waarmee zowel persoonlijke als zakelijke accounts relevante profielgegevens en berichten kunnen exporteren en downloaden, met een extra functie die gebruikers laat kiezen welke gegevenscategorieën ze willen exporteren 	

Concurrentieverstorende hefboompraktijken voorkomen**Platforms openstellen en gegevens beschikbaar maken****Gebruikers gemakkelijker laten overstappen en multihomen****Onlineadvertenties transparanter maken****Microsoft** ▶ **Veranderingen in de gegevensverwerking in Windows**

alle gegevens die worden verzameld op Windows-pc's over toepassingen die niet van Microsoft zijn maar wel op Windows draaien, worden bijvoorbeeld niet gebruikt voor concurrentiedoelinden tegen de aanbieders van die toepassingen

▶ Verduidelijking over wanneer Microsoft gegevens uit Windows combineert met gegevens van andere Microsoft-producten en -diensten en toestemming vraagt om die gegevens te combineren

▶ Windows-gebruikers worden niet langer **automatisch aangemeld** bij andere Microsoft-producten zoals Edge, Bing en de Microsoft "Start"-dienst

▶ Ontwikkelaars krijgen meer **informatie** over hoe ze op dezelfde manier als Microsoft Edge nieuwsoverzichten van derden kunnen maken in het Windows Widgets-paneel

▶ **LinkedIn heeft nieuwe manieren** voor leden en klanten uitgerold **om toegang te krijgen tot hun gegevens op LinkedIn**. LinkedIn-leden hebben nu al de mogelijkheid om een kopie van hun gegevens te downloaden via **hun instellingen**,

▶ maar er zijn **nieuwe API's** voor LinkedIn-leden en hun geautoriseerde externe ontwikkelaars ontworpen en uitgerold om op een continue basis toegang te krijgen tot de gegevens die ze op LinkedIn hebben verstrekt of die ze genereren tijdens hun interacties op het platform

▶ De browser Edge en de zoekmachine Bing zijn aangepast zodat gebruikers die toepassingen uit Windows kunnen **verwijderen** met behulp van de **normale procedure op Windows** om programma's te de-installeren

▶ Er zijn **nieuwe API's** ontworpen en uitgerold die beheerders van een LinkedIn-pagina en hun geautoriseerde externe ontwikkelaars toegang geven tot: (1) gegevens die zij hebben verstrekt op het LinkedIn-platform of die zij hebben gegenereerd tijdens het gebruik daarvan; en (2) gegevens die verstrekt of gegenereerd zijn door LinkedIn-leden via hun interacties met pagina's, onder voorbehoud van de toestemming van die leden

▶ Zakelijke gebruikers die diensten van LinkedIn Marketing Solutions afnemen, kunnen nu samenwerken met onafhankelijke advertentieverificatie-partners die voldoen aan de kwalificatiecriteria om hun advertentie-inventaris te verifiëren via **een API voor advertentieverificatie**

Meta

▶ **Extra opties om gegevens wel of niet te delen op Meta-platforms** (Facebook, Instagram, Messenger, Marketplace, Gaming)

▶ Nieuwe keuze voor Europese gebruikers om Instagram en Facebook gratis te gebruiken met advertenties, of **een abonnement te nemen om geen advertenties meer te zien** (het zogenaamde "pay or consent"-model)

Een initiatief van de Belgische mededingingsautoriteit

Belgische Mededingingsautoriteit
Autorité belge de la Concurrence
Belgian Competition Authority

© alle rechten voorbehouden, maar deel gerust met uw wijde omgeving

Met bijdragen van Prof. **Alexandre de Streef** (UNamur) en Prof. **Viktorija HSE Robertson** (WU Vienna)

Voor feedback en vragen: DMA@bma-abc.be